

Splošne vesti.

Gg. šolski upravitelji!

Vaša narodna dolžnost vam nalaga, da zagotovite svoji šoli nabavo, z rešenjem ministrstva prosvete O. N. br. 36537/25 in O. N. br. 24398/30 odobrenih pomožnih učil v temeljnem pouku.

Slike z Jadrana in Primorja

12 različnih umetniških barvnih slik Dalmacije in Primorja, izdelanih po naših najslavnejših mojstrih prof. Črnič, Kovačević in Krušiču.

Znižana cena Din 296

razume se, da skupno z učno knjigo, zavijanjem in poštnino. Slike so velike 45x50 cm in so pripravljene tako, da se jih lahko obesna na zid. — Poleg tega, da so te lepe slike v okras šolskih prostorov, so po razpisu ministrstva za vojno in mornarico D. br. 440/276 in ministrstva notranjih del J. B. br. 2495/28 najprimernejše sredstvo za uspešno propagando za naš Jadrani.

Nudite otrokom pri nazornem pouku učiteljskega zbiranja prirodnih lepote našega morja in Erija orja. Budite v otroh nacionalno zavest z dosega ljubezni do jugoslovenskega Jadrana.

Naročila se pošiljajo na

Uč. pov. Matična knjižnica, šolski odlo. v Zagrebu, ulica 57

Revizijsko poročilo

Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani je prečital blagajnik tov. Kopal.

Poročilo nadzorstva

podat. tov. Pelko. Predlagal je sedanemu načelstvu in nadzorstvu absolutorij, ker je računski zaključek v redu in pravilno sestavljen.

Debata.

Po poročilih se je razvila obširna in živahna debata glede hitrejšega napredovanja akcije za postavitev Učiteljskega doma v Ljubljani.

Tov. Dimnik je nasvetoval bodočemu načelstvu, naj bi skušalo dobiti za Učiteljski dom delež iz uradniških odtegljajev za Nabavljalne zadruge, ki se jih ogromna večina učiteljsva ne more posluževati. Tudi naj se skuša zainteresirati vse učiteljsvo, da intenzivneje sodeluje za pospešitev gradnje zanj tako potrebnega doma. Govorilo se je nadalje o naših gospodarskih ustanovah. Naposled je bil sprejet naslednji predlog:

Občni zbor naroča načelstvu, da stopi v stik z Učiteljsko tiskarno in drugimi učiteljskimi gospodarskimi ustanovami v svrhu realizacije namena, predvidenega v členu 2. pravil zadruge Učiteljski dom, to je zidanje doma.

Volitve.

V načelstvo so bili izvoljeni: Vrhovec Stanko, šolski upravitelj v Logu p. Brezovica, načelnik; Urbančič Anton, učitelj v Ljubljani, načelnikov namestnik; odborniki: Kopal Josip, Kržišnik Alojzij, Mlekuž Vekoslav in Ušeničnik Gizela. Namestnika: Brezovar Matija in Arrigler Anton. V nadzorstvo so bili izvoljeni: Mercina Fran, Pelko Matija in Polak Marija.

Slučajnosti.

Pri teh se je govorilo o nakupu primerne stavbišča ob Dunajski cesti. Tov. Kopal pojasni, da je to stavbišče že prodano, sicer pa bi bilo za nas predrago.

Ker ni bilo več predlogov, je zaključil ob 12. uri tov. Štravs občni zbor.

— Dopisniki naj nam oprostite, ker smo zaradi objave praznih mest, naredbe o premeščanju, navodil za prevedbo v »Učiteljskem pravniku«, objave zadnjih povišic, oziroma napredovanj in nadaljevanja poročila o Učiteljskih domovih, morali odložiti društvena poročila in drugo gradivo za prihodnje številke lista.

— Beseda po ljubljanskem pedagoškem tečaju o moderni šoli. O tej temi bo predaval univ. prof. dr. Karel Ozvald 2. maja 1931. ob 20. uri v risalnici državnega moškega učiteljskega doma v Ljubljani. Predavanja se lahko udeležijo vsakdo, ki se zanima za stvar.

— Spomnimo se ob prvih prejemkih plač po novem uradniškem zakonu Učiteljskih domov v Ljubljani in v Mariboru! Kamen do kamna — palača!

— Šolska ura v radio-Ljubljani. Imamo prvi začetek lastnega šolskega radia! Po številnih člankih v strokovnem listu »Radio-Ljubljana«, ki so dali pobudo in pripravili pot, je naša postaja začela s poskusno šolsko uro ob četrtkih. Namenjena je zaenkrat le osnovnim šolam. Dolej pripoveduje g. V. Möderdorfer pravljice in pripovedke ob četrtkih ob 11.45. Želimo si skorajšnjega izpopolnjenja in končne organizacije šolskega radia! — T. R. L.

— Šolski radio v Italiji. Od 6. oktobra lanskega leta se vršijo tudi v Italiji že dopoldanske oddaje v namene šolskega radia. In sicer obstoja spočetka v Nemčiji uporabljeni sistem celega razreda pred mikrofonom (petje, recitacije). Oddajajo se pa tudi predavanja profesorjev in učiteljev. — T. R. L.

— Šolski radio v Beogradu. Tudi beograjska radio-postaja ima redne šolske prireditve. Program teh prireditev objavlja »Narodna Prosveta«, centralno glasilo UJU.

— Knjižica »Učna snov za pouk o alkoholu v ljudski šoli«, ki jo je spisala A. Štupca, je na razpolago samo še v ca. 150 izvodih. Vsakemu vzgojitelju je brošura pri pouku neobhodno potrebna! Na novo se v doglednem času ne bo več ponatisnila, ker bi bili stroški za ponatis pri razmeroma mali nakladi sorazmerno preveliki, zato svetujemo, naj si jo vsi, ki jim je treznostna vzgoja naše mladine pri srcu, čimprej umislijo. Saj stane samo 2 Din, s poštnino 2-50 Din. Denar naj se pošlje v znakmah v naprej že pri naročilu na naslov: Brezalkoholna produkcija, Ljubljana, Kolodvorska 3.

— Vabilo na V. redni letni zbor Vinarškega društva za Dravsko banovino v Mariboru III. vinarški kongres in I. banovinsko vinski razstavo v vinskem sejmom, ki se bodo vršili 9., 10., 11. in 12. maja 1931. v Mariboru z natančnim dnevnim redom smo že objavili. Obiščite uvodoma navedene prireditve, posebno pa I. banovinsko vinski razstavo v vinskem sejmom, katere pokroviteljstvo je blagovolil prevzeti gospod ban Dravske banovine dr. Drago Marušič in ki bo odprta dne 10. maja 1931. ob 12. uri.

— Jugoslavensko učiteljsko društvo »Jedinstvo« za grad Zagreb in okolico. Poziv na proleto redovitu skupščino društva v Samoboru u subotu 9. maja 1931. god. u 10 sati. Dnevni red: 1. Pozdrav pretsjednika i otvorenje skupštine. 2. F. M. Dostojevski; o pedesetgodišnjici smrti slavenskoga genija. Predaje Ljudevit Krajačić. 3. Idealizam i realizam prema pedagogiji. Raspravlja Josip Skavić. 4. Ujedinjenje svega učiteljsva u jednoj organizaciji. 5. Predlozi uprave, posebno obzirno na § 76. i 345. Zakona o činovnicima. 6. Ostali predlozi i eventualija. Skupština će se održati u šetalištu pred osnovnom školom, a za slučaj kiše u školi. U 13 sati jest zajednički ručak, za koji nek se učesnici neizostavno prijave pismeno

Tebi in Tvojim tovarišem tem potom izrekam prisrčno zahvalo.

Pred odhodom iz Kumanova so zopet zabrneli nad nami aeroplani, koje je poslalo vojno poveljstvo iz Skoplja, in ki so nas prejšnji dan spremljali na potu, da se končno poslove od nas. Prihodnja naša postaja je bila

Leskovac.

Tu smo med domačini opazili sivega častitljivega moža v visoki starosti, a polni čilosti, ki se je z drugimi vred mnogo trudil za nas in našo udobnost. Bil je to Sretan Dinč, šolski nadzornik v pok., predsednik in duša spremnega odbora. On je še v pokoju urednik lokalnega lista, zadružni organizator, pisatelj in je pošiljal zelo laskave ocene v srbske liste. Vse je urejeval, nadzoroval. Bil nam je vodnik po mestu, nam razkazoval prekrasno novo pravoslavno cerkev in nas je končno pospremil še na postajo. Tudi njemu izrekamo tovariši naše občudovanje in našo prisrčno zahvalo.

Posebno iznenadenje pa smo doživeli v Kruševcu.

Že v Stalacu sta vstopila dva člana sprejemnega odbora v naše vozove ter porazdelila Matičarje posameznim rodbinam na stan in vsi preskrbo s hrano za ves čas tamkajšnje bivanja. Izjemo glede obeda pa so naredili pri učiteljih. Nas je reklamiralo tamkajšnje učiteljsvo čisto z a. s. e. Želeli so, da nas sprejmejo v svojo sredino, nas preskrbe le učiteljske rodbine ter da z nami preživimo par ur, da se med sabo spoznamo in navežemo trajne stike. Že teden dni poprej so zahtevali seznam matičarjev in označbo stanju. Ko se je med Matičarji razvedelo o nameri srbskega učiteljsva je to vzbudilo zaslužno po-

Franji Lodeti, upravitelju šole u Somoboru. Poslije ručka biće mali koncert Zagrebačkoga učiteljskog pjevačkog zbora UJU »Ivan Rilipović«, a zatim povolji razgledanje grada i samoborske okolice. Vozovi saobraćaju zgodno za dolazak u Samobor i povratak istoga dana, sa svih strana. Zajednički polazak iz Zagreba jest sa samoborskoga kolodvora u 8.15 sati. Samoborska željeznica polazi svakoga sata, tamo i natrag, a posljedni voz se vraća u 20.45 sati. Na dan skupštine primaju se novi članovi društva, pristupnicom kod društvenoga blagajnika, koji ujedno prima tada i društvenu članarinu — ko želi da uplati za 1930/1931. god. Učešće na skupštini slobodno je i nečlanovima. Dopust za skupštinu odobren je svima učesnicima rješanjem Prosvjetnog odeljenja kralj. banske uprave Savske banovine broj 28.161 od 20. IV. 1931. — U Zagrebu 8. aprila 1931. god. — Pretsjednici: Jovan Milojević. Tajnik: Viktor Klepac.

— V ediciji Kmetijske Matice za leto 1931. izidejo 4 knjige, med temi aktualno delo o zadrugištvu in nič manj potrebno delo o davkih. — Vse do letos je naše združništvo pogrešalo knjigo, ki bi mu nudila izčrpen uvod in vse bistvene osnove zadruga nega gibanja, kakor tudi glavna načela posameznih vrst zadrug. Učiteljsvo, ki je v prvi vrsti poklicano, da vzgaja že v šoli, posebno pa izven šole, v okviru gospodarskih in družinskih tečajev, novo generacijo zadruginskih delavcev, in samo aktivno sodeluje v posameznih zadrugah, takega neobhodno potrebna dela že ni moglo več pogrešati. Zato bo izdanje Kmetijske Matice dobro došlo ne samo zadruginski delavcem, temveč predvsem tudi gg. učiteljem in bo moralo dobiti mesto v sleherni šolski knjižnici. — Ker so naši davkoplačevalci vsled večkratnih sprememb v davčnih predpisih neorientirani in zbegani, kar povzroča često prav po nepotrebnem njihovo nezadovoljnost in tudi škodo, bo knjiga, ki bo obrazložila našo finančno upravo, vse vrste davkov in postopanje v davčnih zadevah, našim davkoplačevalcem izborna pripomoček. Knjiga pa bo dobro služila tudi gg. učiteljem, saj se naše ljudstvo na deželi le prepogosto obrača nanje s prošnjo za tozadevne nasvete. — Poleg teh dveh knjig izide kot 3. knjiga povest in kot 4. knjiga veliki koledar za leto 1932. — Članarina znaša 20 Din (poštnina posebej), rok za prijavo potече z 31. majem t. l. Na to opozarjamo vse gg. učitelje, ker bodo sicer primorani kupovati posamezne knjige, če bodo sploh še na razpolago, po knjigotržnih cenah. Najprikladnejši način prijave je vpis pri domačem poverjeniku Kmetijske Matice. Vsa podrobna pojasnila daje rade volje uprava Kmetijske Matice v Ljubljani, Kolodvorska ul. 7.

— Pedagoška centrala v Mariboru bo imela 10. maja svoj redni občni zbor. Vršil se bo v spodnji risalnici deške meščanske šole, začetek ob 10. uri. Dnevni red: 1. Poročila funkcionarjev. 2. Volitve novega odbora. 3. Smernice za delo v bodočem letu. 4. Slučajnosti. — Prosimo zlasti člane iz dežele, da se občnega zbora po možnosti udeležijo; njihovo sodelovanje bi bilo zlasti dobro došlo pri določanju smernic za bodoče poslovno leto. Vsekakor pa bi naj vsako učiteljsko društvo poslalo vsaj po enega delegata.

Odbor.

— Slovenska Matica objavlja: Člani SM prejmejo za leto 1931. tako bogat knjižni dar, kakor še nikdar doslej. Knjiga Levstikove korespondence, ki izide med drugimi rednimi publikacijami je od 15tih narastla na 25 tiskovnih pol. Tehnične ovire, ki so nastale zaradi razširjenega obsega, so povzročile da bodo letošnje publikacije izšle v maju. Termin bo SM pravočasno objavila v dnevnikih. Zaradi zakasnitve bo razposlala SM poverjenikom v kratkem potrebna navodila. Kakor je že bilo objavljeno, bo izdala SM za

zornost med njimi. Po sijajnem sprejemu na postaji, običajnih nagovorih, povorki ob zvoških vojaške godbe, ponovnih nagovorih pred Kosovskim spomenikom, kojega uvrščamo med najlepše umotvore evropske monumentalne umetnine (I. darilo na umetniški razstavi v Parizu), so nas odvedli v stanovanja. A kmalu smo se zbrali v hotelu »Kruna«, kjer so nam učiteljem pripravili kruševački učitelji pod predsedstvom šolskega nadzornika, simpatičnega Marka Milovanovića, za nas in naše pojme prebogot in prvovrsten banket. Srbske tovarišice so nam postregle z vsem, kar je zamogla znana njihova kuharska umetnost in prisrčna gostoljubnost, a šumeči šumadine je storil svoje. S toplimi besedami je gospod nadzornik Milovanović nazdravil dvanajsterim navzočim slovenskim učiteljem, izrazil svoje priznanje vsemu slovenskemu učiteljsvu in njegovi agilitosti, ki je dala tudi mariborski Glasbeni Matici lepo število so-trudnikov in celo dva odlična solista.

Za ves veličasten sprejem v Kruševcu, v veliki meri delo učiteljsva, za vso gostoljubnost se jim je zahvalil predsednik učiteljskega društva za Maribor tov. Lukman ter jim je častital k ideji tega sestanka. Poudarjal je, da so nas tovariši presenetili. Zapeli smo nekaj slovenskih narodnih pesmi ter nam je v živahnem razgovoru le prehitro potekal skromno odmerjeni čas zabave. V naši sredini smo pozdravili tudi predsednika kruševačke pevačke rodbine »Obilic«, g. Krsta Novakovića in celo predsednik občine je napovedal svoj prihod. Žal, da je bil v zadnjem trenutku zadržan, kar je pozneje z obžalovanjem izjavil. Tovariši Kruševčani! Ure, ki smo jih preživeli v Vaši sredi, nam ostanejo neizbrisne in nepozabne. Prisrčno zahvalo in na veselo svidenje v Sloveniji!

leto 1931. 1. snopič II. dela Cankarjeve Zgodovine likovne umetnosti, 2. snopič Kidričeve Zgodovine slov. slovstva, IV. (zaključni) del Reymontovega romana »Kmetje« in Levstikovo korespondenco. Letošnje knjige obsegajo nad 60 tisk. pol, med temi izideta 2 knjigi v IV. 8°. Ker je SM naklado precej povečala, se lahko še vsak prijavi za člana, kar je treba javiti po dopisnici ali osebno pri društvu v Matični pisarni na Kongresnem trgu št. 7, oziroma pri poverjenikih. Člani, ki pristopijo šele letos, prejmejo prve tri dele romana »Kmetje«, II. del Cankarjeve Zgodovine in I. snopič Kidričeve Zgodovine po znatno znižanih cenah.

— Tovarišem in prijateljem pok. M. J. Nerata, Učiteljsvo narodne šole v Krčevini pri Mariboru je sporazumno s krajnim šolskim odborom sklenilo, da se še pred koncem tekočega šolskega leta vzida na tukajšnji šoli pok. M. J. Neratu spominska plošča. Pokojnik je služboval kot nadučitelj in šolski ravnatelj v Krčevini 35 let ter vzgojil tri generacije, po njegovi zaslugi se je leta 1898. zgradilo novo šolsko poslopje, preprečil je v hudih borbah ponemčenje šole, razven tega pa je polnih 30 let bil spreten urednik našega strokovnega glasila »Popotnika«, ki je dajal pedagoško-didaktične smernice mlajšemu in starejšemu učiteljsvu. Umestno je, da se pok. M. J. Neratu kot odličnemu in zaslužnemu šolniku vzida dostojna spominska plošča. — Izvedbo zadevnega sklepa je prevzel štiričlanski komite: dva učitelja in 2 člana krajnega šolskega odbora. — Ker pa ni predvideno za kritje stroškov, zato prosimo in vabimo vse še živeče tovarišice(ce) ter prijatelje in znance pok. M. J. Nerata, naj po možnosti pošljejo svoje prostovoljne prispevke za spominsko ploščo, in sicer na naslov šolskega upraviteljsva v Krčevini pri Mariboru. Čim prej — tem bolje! Ako bo ta vsota prispevkov presegala stroške, bo komite prebitek daroval na polovico Učiteljskemu domu v Mariboru in v prid uboge šolske dece v domačem šolskem okolišu.

Ugodna prilika!

Uprava UJU pov. Ljubljana razprodaja svojo zalogo

Zvončka in Popotnika

Predvojni »Zvonček« letnik (nevezan) à Din 5.—

Povojni »Zvonček« do leta 1928. 29. à Din 10.—

»Popotnik« do leta 1928./29. letnik à Din 15.—

(Brez poštnine).

Ne zamudite te ugodne prilike!

Naša gospodarska organizacija.

— Članom Učit. Samopomoči. V teh dneh ste prejeli položnice za nakazilo članskega prispevka za 240. smrtni slučaj (Pavla Hribar, Dolnja Lendava). Prispevek znaša 6 Din, za zakonske pare 11 Din. Poravnajte zaostanke iz prejšnjih mesecev! Zadnja posmrtnina je znašala 12.665 Din. Učiteljska Samopomoč ima 2533 članov.

Končno še Šabac.

Tja smo došli ob polnoči in zato je izostal vsak oficijelen sprejem spričo naše utrujenosti. Pač pa so nam dali meščani na razpolago vozila od pristana do »Kazine«. Tu so nas pričakovali vsi oni, ki so ponudili matičarjem svoja stanovanja. Večino vseh je sprejela pod svojo streho Ratarska škola, drugi pa so prišli za ves čas bivanja v Šabcu v goste k najodličnejšim rodbinam. Omenjam, da sem bil določen za g. direktorja banske železnice B. Stanojevića, ki je odboru priglasil željo za učiteljski zakonski par. Pričakoval naju je s svojo soprogo, ki je kot diplomiran inženjer v mestni službi. Z avtom smo se odpeljali na dom, kjer sva bila z ženo skoro dva dni gosta visoko nabražene rodbine. Z neverjetno gostoljubnostjo in zaupljivostjo so nama odstopili najlepšo sobo, natrpano s prekrasnimi preprogami pirotskega izvora, nama izkazovali toliko ljubavi, da sva se kmalu počutila kakor doma. Gospod direktor je sin našega prvega predsednika UJU, pokojnega Mihajlo Stanojevića, ki je bil do smrti urednik pedagoške revije UJU »Učitelja« ter ena od vodilnih osebnosti UJU od ustanovitve do smrti. Našim gostiteljem izrekam še tem potom svojo prisrčno zahvalo.

Učitelji(ice), člani mariborske Glasbene Matice smo sprejeli v se toliko novih vtisov, deležni smo bili v Južni Srbiji tolike ljubavi, posebno od strani učiteljsva, da se bomo vedno novič spominjali naše najlepše turneje in hočemo pojem bratske ljubavi, kakor jo edino umevajo bratje Srbi, vcepiti tudi v srca naše mladine, ki bode vpora in steber naše ljube in mogočne Jugoslavije.

J. Lukman.

LISTEK

Učiteljsvo na turneji Glasbene Matice mariborske in gostoljubnost srpskih tovarišev in tovarišic.

Turneje Glasbene Matice v Mariboru se je udeležilo tudi nekaj učiteljev (1/2). Nastopali smo v Skoplju, Kumanovem, Leskovcu, Nišu, Kruševcu in Šabcu. Povsod so nam naši bratje prirejali veličastne sprejeme, nas gostili in nam izkazovali toliko bratske ljubavi, da smo kar strmeli. O poteku te turneje so že izčrpano poročali naši dnevnikarji. Zato preidemo vse to in hočemo omeniti le ono, kar se tiče le nas učiteljev in v kolikor smo prišli v stik z našimi srbskimi tovariši. Pa če tudi nismo imeli prilike povsod navezati znanja s tamkajšnjimi učitelji, vemo, da je ono bilo na delu za predpriprave sprejemnih svečanosti povsod zastopano.

V Kumanovem

so nas pričakovali množice ljudstva pred mestom, ko smo se pripeljali na vojaških avtomobilih od 4 km oddaljene postaje. Špalir je tvorila sokolska deca in naraščaj z zastavicami, Sokol s svojo godbo, oficirski zbor in zastopniki vsch slojev. Za nas je bilo interesantno spoznanje, da je dirigent sokolske godbe naš tovariš Krsta Božinović, s svojo neumornostjo mnogo pripomogel, da smo se čutili v Kumanovem, kakor da bi bili doma. Krsta je tamkajšnji domačin, deluje tam že 18 let, torej že za turške oblasti in je bil vsekdar delaven na godbenem polju.

Darujte od prvih poviškov primeren znesek za »Učiteljska domova« in 5 Din za »Djački dom v Beogradu po sklepu skupščine.